

KONKURENCES PADOME

Brīvības ielā 55, Rīgā, LV-1010 ♦ tālr. 67282865 ♦ fakss 67242141 ♦ e-pasts: council@kp.gov.lv

L Ē M U M S

Rīgā

Nr. 47

(Prot. Nr.23, 3.§)

2010.gada 16.jūnijā

Par paziņoto vienošanos

Lieta Nr.1109/10/03.01-01/10

Par a/s „Aldaris” un SIA „Bauskas alus”

Konkurences likuma 11.panta pirmajā daļā minēto vienošanos

Konkurences padome 18.05.2010. saņēma no a/s „Aldaris” un SIA „Bauskas alus” ziņojumu par Konkurences likuma 11.panta pirmajā daļā minēto vienošanos, kā arī 24.05.2010. – precizētu informāciju par ziņojumu (turpmāk tekstā – „Ziņojums”).

Iepazīstoties ar Ziņojumu un iesniegto precizēto informāciju, kā arī tiem pievienotajiem dokumentiem, Konkurences padome konstatēja, ka Ziņojums atbilst Ministru kabineta 2008.gada 3.oktobra noteikumu Nr.799 *Kārtība, kādā iesniedz un izskata ziņojumu par tirgus dalībnieku vienošanos* (turpmāk tekstā – „Noteikumi”) prasībām.

Nemot vērā minēto, pamatojoties uz Noteikumu 6.punktu, Konkurences padome 25.05.2010. rakstveidā informēja ziņojuma iesniedzēju pilnvaroto pārstāvi par Noteikumu pielikumā norādītās informācijas saņemšanu.

Saskaņā ar Noteikumu 9.punktu Konkurences padome ieguva papildus informāciju no SIA „Bauskas alus”.

A/s „Aldaris” ir Latvijas Republikas Komercreģistrā reģistrēta akciju sabiedrība ar vienoto reģistrācijas numuru Nr. 40003073627, kuras juridiskā adrese ir Tvaika ielā 44, Rīgā.

SIA „Bauskas alus” ir Latvijas Republikas Komercreģistrā reģistrēta sabiedrība ar ierobežotu atbildību ar vienoto reģistrācijas Nr.50003428811, kuras juridiskā adrese ir „Imantas”, Īslīces pagastā, Bauskas novadā.

Izvērtējot ziņojumā ietvertu un papildu saņemto informāciju, kā arī citu Konkurences padomes rīcībā esošo informāciju, Konkurences padome

konstatēja:

1. Vienošanās dalībnieki un to darbības veidi

A/s „Aldaris” darbības veidi ir alus, sidra, minerālūdeņu un bezalkoholisko dzērienu ražošana, nedestilētu alkoholisko dzērienu ražošana no raudzētām izejvielām, alkoholisko un citu dzērienu vairumtirdzniecība/izplatīšana.

Carlsberg A/S, kurai ir izšķiroša ietekme *Baltic Beverages Holding AB*, kurai, savukārt, ir izšķiroša ietekme a/s „Aldaris”, ir izšķiroša ietekme arī a/s „Пивоваренная компания „Балтика””, kuras ražotā produkcija tiek izplatīta arī Latvijā. Konkurences likuma 1.panta 9.punkta izpratnē visi šie uzņēmumi ir uzskatāmi par vienu tirgus dalībnieku.

SIA „Bauskas alus” darbības veidi ir alus un bezalkoholisko dzērienu ražošana, alus un bezalkoholisko dzērienu vairumtirdzniecība un mazumtirdzniecība.

Vienošanās dalībniekiem nav citu plānotu darbības veidu.

2. Konkrētais tirgus, kas var tikt ietekmēts paziņotās vienošanās rezultātā, un vienošanās dalībnieku tirgus daļas

Konkurences likuma 1.panta 4.punktā noteikts, ka konkrētais tirgus ir *konkrētās preces tirgus, kas izvērtēts saistībā ar konkrēto ģeogrāfisko tirgu.*

2.1. Saskaņā ar līgumu starp a/s „Aldaris” un SIA „Bauskas alus” plānots, ka a/s „Aldaris” iepirks tālākai izplatīšanai SIA „Bauskas alus” ražoto alu. Tādējādi konkrētais preču tirgus, kas var tikt ietekmēts, ir alus realizācijas vairumā mazumtirdzniecības un HoReCa klientiem tirgus. Līgumā (*), tādējādi konkrētais ģeogrāfiskais tirgus ir Latvija. Līdz ar to konkrētais tirgus, kas var tikt ietekmēts saistībā ar paziņoto vienošanos, ir alus realizācijas vairumā mazumtirdzniecības un HoReCa klientiem Latvijā tirgus.

Konkurences padomes alus realizācijas tirgus uzraudzības lietā tika konstatēts, ka a/s „Aldaris” (*). Savukārt, Valsts ieņēmumu dienesta Akcīzes preču pārvalde sniegusi šādu informāciju par Latvijā brīvā apgrozījumā izlaistā alus apjoma realizāciju 2008. un 2009.gadā:

Nr. p.k.	Komersanta nosaukums	Realizācija (dal) 2008.g.	Tirgus daļa (%) 2008.g.	Nr. p.k.	Komersanta nosaukums	Realizācija (dal) 2009.g.	Tirgus daļa (%) 2009.g.
(*)	a/s „Aldaris”	(*)	(*) (>40)	(*)	a/s „Aldaris”	(*)	(*) (<40)
(*)	SIA „Bauskas alus”	(*)	(*) (<10)	(*)	SIA „Bauskas alus”	(*)	(*) (<10)
	Kopā realizēts Latvijā 2008.gadā	14 671 240	100		Kopā realizēts Latvijā 2009.gadā	15 117 926	100

Tādējādi a/s „Aldaris” (*), bet SIA „Bauskas alus” bijusi (*) vietā 2008.gadā un (*) vietā 2009.gadā.

Saskaņā ar ziņojumā sniegto informāciju a/s „Пивоваренная компания „Балтика”” tirgus daļa Latvijā (*).

Saskaņā ar ziņojumā norādīto, iesniedzēju ieskatā a/s „Aldaris” ražotais tumšais alus – porteris ir īpaša veida alus, kam ir šaurs patērētāju loks. Savukārt SIA „Bauskas alus” ražotais tumšais alus tiek uzskatīts par dabiskāku un citas kvalitātes alu, atšķirīgi ir arī alus derīguma termiņi. Līdz ar to a/s „Aldaris” ieskatā SIA „Bauskas alus” un a/s „Aldaris” tumšais alus nav savstarpēji aizstājamas preces, un attiecīgi šajā jomā a/s „Aldaris” un SIA „Bauskas alus” nav konkurenti. Tādējādi a/s „Aldaris” un SIA „Bauskas alus” konkurē, vienīgi realizējot gaišo alu, kur (*). Definējot konkrēto preču tirgu vēl sīkāk, t.i., nodalot *Premium* un *Standarta* alu, vienošanās dalībnieki uzskata, ka to konkrēto preču tirgi nepārklājas, un tādējādi vienošanās dalībnieki tieši nekonkurē savā starpā.

2.2. Saskaņā ar līguma projektu plānots, ka A/S „Aldaris” izplatīs arī SIA „Bauskas alus” ražotos iesala dzērienus (*).

A/s „Aldaris” ziņojumā norādījusi, ka a/s „Aldaris” neizplata vairumtirdzniecībā iesala dzērienus, tādējādi paziņotā vienošanās var ietekmēt vienīgi alus izplatīšanu vairumtirdzniecībā. Tādējādi a/s „Aldaris” uzskata, ka tās ražotie un izplatītie bezalkoholiskie dzērieni nekonkurē ar SIA „Bauskas alus” iesala dzērieniem.

Savukārt, SIA „Bauskas alus” sarunu protokolā norādījusi, ka tās ražotie iesala dzērieni (*).

Konkurences padome piekrīt SIA „Bauskas alus” viedoklim, ka konkrētais tirgus ir definējams plašāk nekā atsevišķs iesala dzērienu tirgus. Konkrētajā tirgū ir ietverami atspirdzinošo bezalkoholisko dzērienu (izņemot minerālūdeni) izplatīšana vairumtirdzniecībā Latvijā, kas attiecīgi varētu tikt ietekmēta sakarā ar paziņoto vienošanos (skat. Konkurences padomes 07.11.2007. lēmuma Nr.152 5.2.punktu, http://www.kp.gov.lv/uploaded_files/2007/A152_0711.pdf). Ņemot vērā to, ka konkrētajā tirgū ietverami arī ūdeņi ar cukura piedevu, saldinātājiem, aromatizētie ūdeņi, nav pamata uzskatīt, ka a/s „Aldaris”, realizējot kvasu un atspirdzinošos dzērienus *Zingo* un *VivaFresh*, aizņem ievērojamu tirgus daļu.

3. Paziņotā vienošanās

Saskaņā ar a/s „Aldaris” un SIA „Bauskas alus” vienošanos SIA „Bauskas alus” pārdos a/s „Aldaris” alu un iesala dzērienus, un a/s „Aldaris” izplatīs tos kā vairumtirgotājs Latvijā un, iespējams, arī ārpus Latvijas. (*)

Ziņojumā norādīti šādi konkurenci kavējošie, ierobežojošie vai deformējošie vienošanās noteikumi, kuru dēļ šī vienošanās ir pakļauta Konkurences likuma 11.panta pirmajā daļā minētajam vienošanās aizliegumam (*).

Ņemot vērā to, ka ir pamats uzskatīt, ka a/s „Aldaris” daļa alus realizācijas tirgū pārsniedz 10 % un tā ir arī vienošanās precēm konkurējošu preču ražotājs, turklāt līgums satur ierobežojumus (*), paziņotā vienošanās neatbilst kritērijiem, saskaņā ar kuriem atsevišķas vertikālās vienošanās netiek pakļautas Konkurences likuma 11.panta pirmajā daļā minētajam vienošanās aizliegumam. Tādējādi konkrētā vienošanās var tikt atļauta vienīgi, ja tā atbilst 11.panta otrajai daļai, kurā noteikts, ka *Par spēkā esošām tiek atzītas tādas vienošanās, kuras veicina preču ražošanas vai realizācijas uzlabošanu vai ekonomisko attīstību, radot labumu patērētājiem, un tām šā panta pirmajā daļā noteikto aizliegumu nepiemēro, turklāt šīs vienošanās:1) neuzliek attiecīgajiem tirgus dalībniekiem ierobežojumus, kuri nav nepieciešami minēto mērķu sasniegšanai; 2) nedod iespēju likvidēt konkurenci ievērojamā tirgus daļā.*

4. Paziņotās vienošanās mērķis

Saskaņā ar a/s „Aldaris” un SIA „Bauskas alus” ziņojumos norādīto vienošanās mērķis ir:

1) izmantojot a/s „Aldaris” resursus un pieredzi, panākt SIA „Bauskas alus” produkcijas izplatīšanu plašākā teritorijā un lielākam patērētāju lokam nekā šī produkcija tiek izplatīta šobrīd;

2) samazināt SIA „Bauskas alus” produkcijas piegādes un loģistikas izmaksas;

3) efektīvāk izmantot a/s „Aldaris” resursus produkcijas izvadāšanā un loģistikā.

Izmantot vienu transporta vadītāju un transportu, vienlaicīgi veicot a/s „Aldaris” un SIA „Bauskas alus” produkcijas piegādi. Tādējādi samazinot izmaksas, kuras saistītas ar transporta vadīšanu un piegādēm ar pilnībā nepiepildītu transportu.

A/s „Aldaris” papildus norādījusi, ka šobrīd būtiskāko savas produkcijas īpatsvaru SIA „Bauskas alus” pārdod Rīgā un Rīgas reģionā, tās pārdošanas apjomi pārējos Latvijas reģionos ir salīdzinoši nelieli. Savukārt, a/s „Aldaris” pārdošanas apjomi Rīgā ir salīdzinoši mazāki, bet citos Latvijas reģionos šīs produkcijas pārdošanas

apjomi ir lielāki. Sadarbības rezultātā iecerēts, ka, izmantojot a/s „Aldaris” resursus produkcijas izplatīšanā reģionos, tiks palielināti SIA „Bauskas alus” produkcijas izplatīšanas apjomi Latvijas reģionos, kā rezultātā SIA „Bauskas alus” produkcija būs pieejama plašākam patērētāju lokam.

SIA „Bauskas alus” paziņotās vienošanās rezultātā plāno palielināt produkcijas izplatīšanas pieaugumu no (*) - (*) %. SIA „Bauskas alus” ir ieinteresēta, ka (*), kur a/s „Aldaris” ir plašākais izplatīšanas tīkls.

Saskaņā ar SIA „Bauskas alus” 09.06.2010. sarunu protokolā norādīto līgumā ietvertie nosacījumi (skat. šī lēmuma 3.punktu) nepieciešami šādu iemeslu dēļ (*).

5. Paziņotās vienošanās izvērtējums

Saskaņā ar Konkurences likuma 11.panta trešo daļu Konkurences padome ir tiesīga atļaut uz noteiktu termiņu paziņoto vienošanos, ja tā atbilst šā panta otrajai daļai. Konkurences likuma 11.panta otrā daļa nosaka: *Par spēkā esošām tiek atzītas tādas vienošanās, kuras veicina preču ražošanas vai realizācijas uzlabošanu vai ekonomisko attīstību, radot labumu patērētājiem, un tām šā panta pirmajā daļā noteikto aizliegumu nepiemēro, turklāt šīs vienošanās:*

1) *neuzliek attiecīgajiem tirgus dalībniekiem ierobežojumus, kuri nav nepieciešami minēto mērķu sasniegšanai;*

2) *nedod iespēju likvidēt konkurenci ievērojamā tirgus daļā.*

A/s „Aldaris” pārdod savu produkciju visā Latvijā, tai ir attīstīts plašs izplatīšanas tīkls, loģistika, noliktavas Latvijas reģionos un citi resursi produkcijas uzglabāšanai un izvadāšanai. Uzņemoties izplatīt arī SIA „Bauskas alus” produkciju, a/s „Aldaris” varētu samazināties izmaksas, kuras saistītas ar transporta vadīšanu un piegādēm ar pilnībā nepiepildītu transportu. Savukārt, izmantojot vienotas noliktavas Latgalē un Kuldīgā, samazināsies izmaksas, kuras saistītas ar produkcijas uzglabāšanu noliktavās. Tādējādi kopumā preču uzglabāšanas un izplatīšanas izmaksas a/s „Aldaris” samazināsies, kas rezultātā varētu pozitīvi iespaidot arī a/s „Aldaris” klientiem (mazumtirgotājiem un HoReCa) piedāvāto cenu, piemēram, nepaaugstinot to loģistikas izmaksu pieauguma dēļ.

SIA „Bauskas alus” produkcija pašlaik pārsvarā tiek pārdota Rīgā un Rīgas reģionā, pārējos Latvijas reģionos pārdošanas apjomi ir salīdzinoši nelieli, bet ārpus Latvijas SIA „Bauskas alus” produkcija vispār netiek pārdota. Vienošanās ar a/s „Aldaris” rezultātā SIA „Bauskas alus” produkcija tiks izplatīta plašākā teritorijā un lielākam patērētāju lokam nekā līdz šim. Tādējādi SIA „Bauskas alus” produkcija kļūs pieejamāka plašākam patērētāju lokam, kā arī nodrošinās lielākas alus un iesala dzērienu izvēles iespējas patērētājiem Latvijas reģionos, iespējams, arī ārpus Latvijas. SIA „Bauskas alus” plāno, ka a/s „Aldaris” izplatīs aptuveni (*) – (*) % no tās produkcijas.

Tādējādi kopumā a/s „Aldaris” un SIA „Bauskas alus” sadarbība saistībā ar preču izplatīšanas līgumu uzlabos SIA „Bauskas alus” produkcijas realizāciju, paplašinot tās patērētāju loku, gan arī uzlabos a/s „Aldaris” produkcijas realizāciju, palīdzot ietaupīt loģistikas izmaksas. Līdz ar to tiks veicināta arī abu līguma pušu ekonomiskā attīstība.

Ņemot vērā Valsts ieņēmumu dienesta sniegto informāciju, a/s „Aldaris” daļa Latvijā alus realizācijas tirgū 2009.gadā ir samazinājusies līdz (*) (<40) %, savukārt SIA „Bauskas alus” daļa – (*) (<10) %. Alus „Baltika” tirgus daļa (*). Tā kā SIA „Bauskas alus” tirgus daļa Latvijā ir salīdzinoši neliela, nav pamata uzskatīt, ka vienošanās varētu radīt būtiskas sekas alus realizācijas tirgū mazumtirdzniecības un HoReCa klientiem Latvijā. Ņemot vērā paredzamo SIA „Bauskas alus” produkcijas

patērētāju loka paplašināšanos, paziņotās vienošanās pozitīvā ietekme ir sagaidāma lielāka nekā risks saistībā ar a/s „Aldaris” tirgus varas palielināšanos.

Līgums cita starpā paredz, ka (*). Tam ir pamatots iemesls, jo, kā norādījusi SIA „Bauskas alus”, (*), turklāt konkrētais līguma nosacījums neattiecas uz Latvijas teritoriju, līdz ar to nevar ietekmēt konkurences situāciju Latvijā.

(*). Tādējādi šis līguma nosacījums nav uzskatāms par vienošanās preču izplatīšanas klientu loka ierobežojumu, jo tam ir objektīvi pamatots iemesls, un turklāt, tas attiecas tikai uz (*).

(*). Tādējādi līgumā a/s „Aldaris” uzliktais ierobežojums (*) nav uzskatāms par konkurenci ierobežojošo noteikumu.

Jāņem vērā, ka vienošanās starp konkurentiem par konkurenta preču izplatīšanu, jo sevišķi, ja preču pircējam jau ir būtiska tirgus daļa, pati par sevi satur zināmu risku konkurencei, faktiski ļaujot preču pircējam palielināt savu tirgus varu. Tādējādi konkrētajā gadījumā (*), faktiski ir pozitīvs efekts. Respektīvi, tas nedaudz samazinās a/s „Aldaris” tirgus varas pieaugumu. Tādējādi konkrētās paziņotās vienošanās sakarā ierobežojums (*) nav uzskatāms par konkurenci kavējošu faktoru.

Konkrētajā gadījumā svarīgi, ka (*). Tādējādi nenotiks produktu sasaiste, respektīvi, klienti nebūs spiesti iegādāties a/s „Aldaris” produkciju, ja savā sortimentā vēlēšies iekļaut tikai SIA „Bauskas alus” produkciju.

Kopumā, izvērtējot a/s „Aldaris” un SIA „Bauskas alus” paziņoto vienošanos, Konkurences padome ņem vērā, ka savstarpēji noslēgtais līgums nav ekskluzīvs, tiek noslēgts uz noteiktu termiņu, (*). Ir paredzēts vienīgi tas, ka (*).

Cita starpā A/s „Aldaris” un SIA „Bauskas alus” līguma 8.4.punktā noteikts, ka (*). Standarta cenas ir noteiktas preču cenas, no kurām ražotāji parasti piešķir atlaides vairumtirgotājiem. Atlaides var tikt piešķirtas dažāda lieluma un saskaņā ar dažādiem noteikumiem. (*). Tādējādi faktiski esošajā redakcijā līguma 8.4.punktam nav nekādas nozīmes, jo (*), līdz ar to tas pats par sevi konkrētajā gadījumā nevar kavēt, ierobežot vai deformēt konkurenci.

Ņemot vērā šī lēmuma 5.punktā norādīto, Konkurences padome konstatē, ka a/s „Aldaris” un SIA „Bauskas alus” paziņotā vienošanās kopumā veicinās preču realizācijas uzlabošanu, radot labumu patērētājiem, neuzliek attiecīgajiem tirgus dalībniekiem ierobežojumus, kuri nav nepieciešami minēto mērķu sasniegšanai, kā arī nedod iespēju likvidēt konkurenci ievērojamā tirgus daļā. Tādējādi konkrētā paziņotā vienošanās ir atļaujama.

Saskaņā ar Konkurences likuma 11.panta trešo daļu *Konkurences padome ir tiesīga atļaut vai atļaut ar nosacījumiem uz noteiktu termiņu paziņoto vienošanos, ja tā atbilst šā panta otrajai daļai(..)*. A/s „Aldaris” un SIA „Bauskas alus” 05.05.2010. noslēgtajā līgumā (*). Līdz ar to Konkurences padomei ir pamats atļaut paziņoto vienošanos uz laiku, ne ilgāku par pieciem gadiem.

Ņemot vērā minēto un pamatojoties uz Konkurences likuma 8.panta pirmās daļas 6.punktu un 11.panta pirmo, otro un trešo daļu, Ministru kabineta 2008.gada 29.septembra noteikumu Nr.799 *Kārtība, kādā iesniedz un izskata ziņojumu par tirgus dalībnieku vienošanos* 11.punktu, Konkurences padome

nolēma:

atļaut a/s „Aldaris” un SIA „Bauskas alus” paziņoto vienošanos par 05.05.2010. noslēgtā līguma nosacījumiem. Paziņoto vienošanos atļaut uz laiku, ne ilgāku par pieciem gadiem no šī līguma spēkā stāšanās brīža.

Saskaņā ar Konkurences likuma 8.panta otro daļu Konkurences padomes lēmumu var pārsūdzēt Administratīvajā apgabaltiesā viena mēneša laikā no lēmuma spēkā stāšanās dienas.

Priekšsēdētāja

I.Jaunzeme